

Ylýas — Dokuzynjy San

Pygamber Ýalan Sözledi

Jeff Pippenger

2023-10-11

Soňky makalany “ýalançy ruh” barada söz açýan bir parçasý bilen tamamladyk. Aşakdaky tekst şol parçadan alnan abzaslaryň biridir.

“Mukaddeslenmedik hyzmatkärler özlerini Hudaýa garşy goýýarlar. Olar bir demde hem Mesihi, hem-de bu dünýäniň hudaýsyny öwýärler. Görnüşde Mesihi kabul edýäris diýseler-de, olar Barabbasy gujaklaýarlar we öz hereketleri bilen: «Bu Adamy däl-de, Barabbasy!» diýýärler. Bu setirleri okaýanlaryň hemmesi sak bolsun. Şeýtan öz näme edip biljekdigi barada öwündi. Ol Mesihiň Öz ýygnagynda bolmagyny dileg eden birligini dargatmagy niýet edýär. Ol şeýle diýýär: «Men çykaryn-da, aldap bilýänlerimi aldajak, tankyt etjek, höküm etjek we galplaşdyrjak ýalançy ruh bolaryn». Goý, aldawyň ogly we ýalan şaýatlyk, uly nur, uly subutnama alan ýygnak tarapyndan kabul edilsin, şonda şol ýygnak Rebbiň iberen habaryny ret eder-de, iň akyla sygmaýan tassyklamalary, ýalan çaklamalary we ýalan nazaryýetleri kabul eder. Şeýtan olaryň nadanlygyna gülýär, çünki ol hakykatyň nämedigini bilýär.” Testimonies to Ministers, 409.

“Aldawçylygyň we ýalan şaýatlygyň ogly uly ýagtylyga, uly subuta eýe bolan bir ybadathana tarapyndan kabul edilsin, şonda ol ybadathana Rebbiň iberen habaryny ret eder-de, iň esassyz tassyklamalary, ýalan çaklamalary we ýalan nazaryýetleri kabul eder.” 1863-nji ýylda Millerçi Adventizm dinden çykan Protestantizmiň ulanan esassyz we ýalan usulýetine “gaýdyp bardy” hem-de Levililer 26-daky ýedi wagty William Milleriň kesgitlemesini ret etdi. “Gaýdyp barmak” meselesi Sanlar 14-de gozgalaňçylarda şekillendirildi, olar özlerine bir ýolbaşçy saýlap, Müsüre gaýdyp barmagy ýüreklerine düwüpdü.

Olar biri-birine: «Geliň, özüme bir serdar saýlalyň-da, Müsüre gaýdyp gideliň» diýdiler. Sanlar 14:4.

“Mürtede öwrülen” protestantçylyga “gaýtmak” meselesi Ýermeýa tarapyndan hem şekillendirilip görkezildi; on başynjy babda oňa ýykylan protestantlaryň özüne gaýdyp biljekdigi, emma onuň olara tarap “gaýtmazlygy” aýdylypdy.

Men masgaralaýanlaryň ýygnagynda oturmadym, ne-de şatlanmadym; Seniň elniň sebäpli ýalňyz oturdym, çünki Sen meni gazap bilen doldurdyň. Näme üçin meniň agyrym hemişelikdir, ýaram bolsa bejerilmeýär, sapalanyp bolmaýan bolup galýar? Sen meniň üçin bütinleý ýalançy ýaly, tükenýän suwlar ýaly boljakmy? Şonuň üçin Reb şeýle diýýär: Eger sen dolansaň, Men seni ýene-de yzyna getirerin, we sen Meniň önümde durarsyň; eger gymmatlyny bihaýadan aýyrsaň, sen Meniň agzym ýaly bolarsyň; goý, olar saňa dolansynlar, emma sen olara dolanma. Men seni bu halk üçin berk бүрүнч diwar ederin; olar saňa garşy söweşerler, emma saňa üstün çykmažlar; çünki Men seni halas etmek we gutarmak üçin seniň bilen bile bolaryn, diýip Reb aýdýar. Ýermeýa 15:17–20.

Belki-de, ýüz dönderen protestantizme gaýdyp barmamak ýörelgesiniň iň aýdyň pygamberlik mysaly, boýun egmedik pygamberiň hekaýatynda duş gelýär; ol demirgazykdaky on taýpanyň ilkinji patyşasy Ýerobgama ýazgaryş habaryny ýetirdi.

Patyşa Hudaýyň adamyna şeýle diýdi: «Meniň bilen öýe git-de, özüňi dindir, men saňa sylag bererin». Hudaýyň adamy bolsa patyşa şeýle diýdi: «Maňa öýüňiň ýarysyny beräýseň hem, men seniň bilen girmerin, bu ýerde ne çörek iýerin, ne-de suw içirim. Çünki Rebbiň sözi arkaly maňa şeýle buýruk berildi: “Çörek iýme, suw içme, gelen ýoluň bilen hem yzyna dolanma”». Şeýlelik bilen, ol başga ýol bilen gitdi we Beýtele gelen ýoly bilen yzyna dolanmady. 1 Patyşalar 13:7–10.

Boýun egmeýän pygambere gelen ýoly bilen yzyna dolanmazlygy Hudaý tarapyndan aýdylpdy. Millerit Adventizmi Sardis bilen aňladylýan Protestantlykdan çykypdy, olar hem yzyna dolanmaly dældiler. Boýun egmeýän pygamber gelen ýoly bilen yzyna dolanmazlygyň zerurdygyny doly bilýänem bolsa, Ýarobgamyň patyşalygynyň ýalan pygamberi oňa Hudaýyň boýun egmeýän pygamberiň ýalan pygamberiň öýüne gaýdyp, onuň bilen naharlanmalydygyny aýdandygyny habar berdi. Hudaýyň görkezmesine garamazdan, ol hut şol zady etdi. Ol ýalan pygamberiň naharyndan iýmäge başlan badyna, Mukaddes Kitap Samariýanyň pygamberiniň ýalan sözländigini açyk beýan edýär.

Şonda Betele bir garry pygamber ýaşaýardy; onuň ogullary gelip, şol gün Hudaýyň adamynyň Betelde eden ähli işlerini oňa gürrüň berdiler; onuň patyşa aýdan sözlerini-de atalaryna habar berdiler. Olaryň atasy olara: «Ol haýsy ýol bilen gitdi?» diýdi. Çünki Ýahudadan gelen Hudaýyň adamynyň haýsy ýol bilen gidendigini onuň ogullary görüpdirler. Ol öz ogullaryna: «Maňa eşegi eýerläň» diýdi. Şeýdip, olar onuň üçin eşegi eýerlediler; ol hem oňa mündi, Hudaýyň adamynyň yzyndan gitdi we ony dub agajynyň astynda oturan ýerinde tapdy. Ol oňa: «Ýahudadan gelen Hudaýyň adamy senmi?» diýdi. Ol: «Hawa, men» diýdi. Şonda ol oňa: «Meniň bilen öýe gel-de, çörek iý» diýdi. Ol bolsa şeýle diýdi: «Men seniň bilen gaýdyp bilemok, seniň bilen içerik hem girip bilemok; bu ýerde seniň bilen ne çörek iýerin, ne-de suw içirim. Çünki Rebbiň sözi arkaly maňa şeýle aýdylady: “Ol ýerde çörek iýme, suw içme, gelen ýoluň bilen hem gaýdyp gitme”». Ol oňa şeýle diýdi: «Men hem seniň ýaly pygamberin; bir perişde Rebbiň sözi bilen maňa şeýle diýdi: “Ony özüň bilen öýüňe yzyna getir, çörek iýsin, suw içsin”». Emma ol oňa ýalan sözledi. Şeýlelikde, ol onuň bilen yzyna gaýdyp bardy, onuň öýünde çörek iýdi we suw içdi. 1 Patyşalar 13:11–19.

Itaatsyz pygamber Samariýanyň ýalançy pygamberi bilen iýip-içdi; bu onuň dinden çykan bir pygamberiň habaryny kabul edip, Rebbiň habaryny ret edendigini aňladýar. Bu bolsa onuň şol gününň özünde wepalylyk bilen ýetiren habarydy. Ol yzyna dolanmaly dældigini örän gowy bilýärdi, emma muňa garamazdan şeýle etdi. White uýamyz bize şeýle habar berýär: eger “aldawyň ogly we ýalan şaýat uly nura, uly subuta eýe bolan bir ybadathana tarapyndan kabul edilse, onda şol ybadathana Rebbiň iberen habaryny ret eder.” Milleritleriň taryhynda birinji perişdäniň habary ýer ýüzünü öz şöhraty bilen nurlandyrypdy. 1840-njy ýylda birinji perişdäniň habary dünýäniň ähli missioner bekedine ýetirilipdi.

“Rebbiň tiz wagtda güýç we beýik şöhrat bilen biziň dünýämize geljekdigi baradaky hoş habar hakykatdyr, we 1840-njy ýylda onuň ygylan edilmeginde köp sesler galdyryldy.” Manuscript Releases, 9-njy jilt, 134.

Şondan az salym soň, Millerit Adventizmi dönük protestantçylygyň usulýetiniň «ýalanlygyna» täzeden dolandy we Hudaýyň William Miller arkaly iberen «Rebbiň habaryny» ret etdi. Olar Ýlýas arkaly beýan edilen Musanyň habaryny ret etdiler, hem-de Millerit taryhynyň başynda kabul edilen «ýalanlyk», ahyrda ynanylýan «ýalanlygy» aňladýar; Laodikiýa Adventizmine güýçli azaşma getirýän şol «ýalanlygy».

Heläk boljaklaryň ählisi bilen heläk bolýanlaryň içinde adalatsyzlygyň ähli aldawlary bolar; çünki olar halas bolmak üçin hakykatyň söýgüsini kabul etmediler. Şonuň üçin-de Hudaý olara güýçli azgyny iberer, şeýdip olar ýalana ynansynlar; hakykata ynanmadyk, emma adalatsyzlykdan lezzet alanlaryň ählisi höküm edilsin diýe. 2 Selanikliler 2:10–12.

Biz Mukaddes Kitap pygamberliginiň altynjy patyşalygy höküm sürýän döwründe Protestantlygyň şahy bilen Respublikanizmiň şahy baradaky parallel taryhlar bilen baglanyşykda Ýlýasanyň bir nyşan hökmünde tutýan ornuny görkezmäge synanyşýarys. 1863-nji ýylyň ähli meselelerini pygamberlik taýdan bir ýere jemlemekdäki kynçylyk, iň bolmanda meniň üçin, “aýlawly logika” düşünjesine golaýlaşýan dürli özara baglanyşykly ugurlardyr. Göni we açyk logika elmydama iň gowy çemeleşmedir, ýöne ylahy hakykatlary hem-de şol hakykatlaryň biri-biri bilen baglanyşygyny kesgitlemek kyn işdir, çünki olar Mukaddes Kitapda “bu ýerde biraz, ol ýerde biraz” görnüşinde tapylýar.

Ol kimi bilime öwreder? Ol kimi taglymata düşündirer? Süýtde kesilenleri, göwüsdan aýrylanlary. Çünki buýruk üstüne buýruk, buýruk üstüne buýruk; setir üstüne setir, setir üstüne setir; bu ýerde biraz, ol ýerde biraz bolmalydyr. Işaya 28:9, 10.

Bu hem-de kyndyr işdir, sebäbi seniň ýüzlenýän diňleýjiň hem seniň beýan edýän esasy hakykatlaryň bilen tanyş bolanlardan, hem-de bularyň ählisine täze bolanlardan ybaratdyr. Men şu makalada gysgaça syn bermegi maksat edinýän hakykatlaryň tas hemmesini diýen ýaly Habakkugyň Tagtalarynda tapmak bolýar. Meniň «aýlawly mantygy» ulanyan ýaly bolup görünmegimden howatyrlanyp, men sizi hakykatdan-da şol ýere alyp gitmezden öň, nire gitjekdigimizi önünden aýdyp goýaryn.

1863-nji ýylda Laodikiýaly Millerit Adventizmi gabanjaňlygyň bir şekilini dikdi. Gabanjaňlygyň şekili Laodikiýaly Adventizmiň dört nesliniň ilkinjisini aňladýar.

Soňra ol maňa diýdi: «Eý, ynsan ogly, indi gözleriňi demirgazyk tarapa galdyr». Men hem gözlerimi demirgazyk tarapa galdyrdym, ine, gurbanlyk ojagynyň derwezesiniň demirgazyk tarapynda, girelgede gabanjaňlygyň bu şekili bardy. Hezekiýel 8:5.

Ýedinji Günüň Adventist ýygnağynyň dört nesli Mukaddes Ýazgylaryň dürli bölümlerinde görkezilýär, ýöne men esasy salgylanma nokady hökmünde Ezekieliň sekizinji babyndan peýdalanýaryn. Munuň sebäbi sekizinji babyň dokuzynjy baba geçýändigidir. Ezekieliň dokuzynjy babynda ýüz kyrk dört müň adamyň möhürlenşi şekillendirilýär, we “Testimonies”, başynjy jiltde,

Waýta uýam bu hakykaty aýdyň kesgitleýär. Waýta uýanyň düşündirişlerinde möhürleniş bolup geçýän wagtda Iýerusalimde iki topar ybadat edijäniň bardygy açyk görkezilýär. Ezeziel hem edil şony edýär, we möhüri almaýan topar sekizinji bapda görkezilýär.

Öz ruhy pese gaçmalary sebäpli gaýgyрмаýan hem-de başgalaryň günäleri üçin ýas tutmaýan topar Hudaýyň möhürisiz galdyrylar. Reb Öz habarçylaryna, ellerinde gyrgyn ýaraglary bolan adamlara şeýle tabşyryk berýär: “Şäheriň içinden onuň yzy bilen geçiň, uruň; gözüňiz rehim etmesin, ne-de ýüregiňizde acyma bolsun: garrany-da, ýaşyny-da, gyzlary-da, kiçi çagalary-da, aýallary-da бүтінлеý öldüriň; ýöne üstünde nyşan bolan hiç bir adama golaýlaşmaň; hem-de Meniň mukaddes ýerimden başlaň. Şonda olar öýüň öňündäki garrylardan başladylar.”

“Bu ýerde biz ýygnagyň — Rebbiň mukaddes öýüniň — Hudaýyň gahar-gazabynyň urgusyny ilkinji bolup duýandygyny görýäris. Gadymy ýaşulular, ýagny Hudaýyň beýik nury beren we halkyň ruhy bähbitleriniň goragçylary bolup duranlar, özlere ynanylan amanata hyýanat etdiler. Olar öňki günlerdäki ýaly gudratlara we Hudaýyň güýjüniň aýdyň ýüze çykyşyna garaşmaly däliris diýen orny eýelediler. Zamanlar üýtgedi. Bu sözler olaryň imansyzlygyny berkitýär, we olar şeýle diýýärler: Reb ýagşylyk hem etmez, ýamanlyk hem etmez. Ol Öz halkyny höküm bilen jezalandyrmak üçin aşa rehimdardyr. Şeýlelikde, ‘Parahatlyk we howpsuzlyk’ Hudaýyň halkyna olaryň günälerini we Ýakubyň öýüne olaryň ýazygyny görkezmek üçin sesini hiç haçan surnaý kimin galdyrmajak adamlaryň nidasy bolýar. Üýrmez bu lal itler — ine, kemsidilen Hudaýyň adalatly aryny duýýanlar hem şulardyr. Erkekler, gyzzar we kiçi çagalar hemmesi bilelikde heläk bolýarlar.” Testimonies, 5-nji tom, 211.

Sekizinji bap, Iýerusalimdäkileri — dördünji dört nesliň içindeki “ybadathanany” — güne baş egip tagzym edýänler hökmünde suratlandyrýar.

Ol meni Rebbiň öýüniň içki howlusyna getirdi; ine, Rebbiň ybadathanasynyň gapysynda, eýwan bilen gurbanlyk sypasynyň arasynda, takmynan ýigrimi baş erkek adam bardy; olaryň arkasy Rebbiň ybadathanasyna, ýüzleri bolsa gündogara tarapdy; olar gündogara tarap güneşe sežde edýärdiler. Soňra ol maňa şeýle diýdi: «Eý, ynsan ogly, muny gördüňmi? Ýahuda öýüniň bu ýerde edýän ýigrenji işlerini etmegi olar üçin ýeňil zatmy? Çünki olar ýurdy zorlukdan doldurdylar we meni gahara getirmek üçin ýene dolandylar; ine, şahany burunlaryna ýetirýärler. Şonuň üçin Men hem gazap bilen hereket ederin: gözüm rehim etmez, Men-de olaryň halyna acymaryn; olar gulagyma gaty ses bilen gygyrsalar-da, Men olary diňlemerin». Ezeziel 8:16–18.

On içalyňyň erbet habaryndaky ýaly, güne ybadat edýän pitneçileriň ýigrimi baş ýolbaşçysy hem Rebbi gahara “getirdiler”. Ýekşenbe günü baradaky kanun pygamberleriň öňünden ýşarat eden “gaharlanmanyň günü”dir. Dokuzynjy bap şol bir wagtda Hudaýyň möhürini alýanlary suratlandyrýar, çünki ol diňe sekizinji baby gaýtalap, ony has-da giňeldýär.

“Bu Hudaýyň gullarynyň möhürleniş [Ylham 7] Ezeziele görnüşde görkezilen şol bir hadysadyr.” Testimonies to Ministers, 445.

1863-nji ýylda Laodikiýaly Adventizmiň birinji nesli çölde azaşyp ýörişine başlady. 1863-nji ýylda görüpligiň keşbini kesgitleýän pygamberlik taryhy Harunyň altyn gölesi boldy. Altyn göläniň

pygamberlik häsiýetleri şulardan ybaratdyr: ol bir haýwanyň keşbi bolupdy we ol altyndandy. Altyn Wawilonyň nyşanydyr; şonuň üçin Harunyň altyn gölesi Wawilonyň haýwanynyň keşbi bolupdy. Haýwanyň keşbi diňe ybadathana bilen döwletiň birleşmesi hökmünde, bu gatnaşyga bolsa ybadathananyň gözegçilik edýän ýagdaýynda kesgitlenýär.

“Emma ‘wagşyň şekili’ näme? we ol nähili döredilmeli? Şekil iki şahly wagş tarapyndan edilýär we ol wagşa degişli bir şekildir. Şeýle-de ol wagşyň şekili diýlip atlandyrylýar. Şeýlelikde, bu şekiliň nähili bolandygyny we onuň nähili döredilmelidigini bilmek üçin, biz wagşyň öz häsiýetlerini, ýagny papalygy öwrenmelidiris.

“Ilkinji ybadathana Injiliň sadalygyndan ýüz öwürüp, butparaz döp-dessurlary we adatlaryny kabul etmek arkaly bozulanda, ol Hudaýyň Ruhuny we güýjüni ýitirdi; halkyň wyždanlaryna gözegçilik etmek üçin bolsa, dünýewi häkimiýetiň goldawyny gözledi. Munuň netijesi papalyk boldy, ýagny döwletiň güýjüne gözegçilik eden we ony öz maksatlaryny ilerletmek üçin, aýratyn-da ‘bidgatçylygy’ jezalandyrmak üçin ulanan bir ybadathana. Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň haýwana bir şekil döretmegi üçin, dini häkimiýet raýat hökümetine şeýle derejede gözegçilik etmeli welin, döwletiň ygtyýary hem ybadathana tarapyndan öz maksatlaryny amala aşyrmak üçin ulanylar.” Beýik göreş, 443.

Harun tarapyndan ýasalan göle, Musa On Buýrugy kabul edip duran wagtynda ýasalypdy. Ikinji buýruk butlara sežde etmegi gadagan edýär we Hudaýy gabanjaň Hudaý diýip atlandyrmak bilen, Onuň häsiýetiniň bölekleyin beýanyny hem öz içine alýar.

Özüne asmanyň ýokarsynda, ýeriň aşagynda ýa-da ýeriň astyndaky suwlarda bolan hiç bir zadyň oýma butuny ýa-da meňzeşligini ýasama. Olara baş egmegin hem olara gulluk etmegin; çünki Men, Reb seniň Hudaýyň, gabanjaň Hudaýdyryn; Menden ýigrenýänleriň atalarynyň etmişini olaryň çagalarynyň üstüne, üçünji we dördünji nesline çenli ýetirýärin; emma Meni söýýänlere we tabşyryklarymy berjaý edýänlere münlerçe nesle çenli rehimdarlyk edýärin. Exodus 20:4–6.

Harunyň altyn göläniň şekili but bolandygy sebäpli, gabanjaňlyk şekilini aňladýar; çünki ol Musany On buýrugyň ilkinji iki daş tagtasyny aşak taşlap döwmäge mejbur eden dogry gazaby döretdi. Biz 1863-nji ýylda taýýarlanan galp çyzgynyň Harunyň altyn göläsi arkaly görkezilendigini görkezmegi maksat edinýäris. Hudaýyň gabanjaňlygy Harunyň altyn gölesine garşy aýan boldy, çünki altyn göle ýalan hudaýy aňladýardy. Göle Hudaýyň galp şekillendirmesi boldy. Harun onuň özlerini Müsür gulçulygyndan çykaryp gutaran hudaýlary aňladýandygyny ygylan etdi. Musanyň hut şol taryhda döwen iki tagtasy, olary hakykatda Müsürden çykaryp getiren hakyky Hudaýyň häsiýetiniň “göçürmesi”di. 1863-nji ýylda taýýarlanan galp çyzgy gabanjaňlyk şekilidir, çünki ol Musanyň ant içişindäki ýedi wagty aýyrmak arkaly Habakkugyň ikinji babyndaky iki tagtany döwdi.

“Men 1843-nji ýyldaky çyzgynyň Rebbiň eli bilen ugrukdyrylandygyny gördüm we onuň üýtgedilmeli daldigini; sanlaryň Onuň isleýşi ýaly bolandygyny; Onuň eliniň olaryň käbirindäki bir ýalňyşyň üstünde bolup, ony gizländigini, şonuň üçin hiç kimiň Ony göterilip aýrylýança ony görüp bilmändigini gördüm.” Early Writings, 74, 75.

Soňra Ellen Waýt 1843-nji ýylyň çyzgysyny üýtgetmezlik baradaky bu tabşyryga “ylham arkaly bolmasa” diýen şertnamany goşýar.

“Men köne çyzgynyň Reb tarapyndan ugrukdyrylandygyny, we ondaky bir-de şekiliň ylham bolmazdan üýtgedilmeli däldigini gördüm. Men çyzgydaky şekilleriň Hudaýyň olaryň bolmagyny isleýşi ýaly bolandygyny, we Onuň eliniň olaryň käbirindäki bir ýalňyşlygy üstüni ýapyp gizländigini gördüm, şeýlelikde Onuň eli aýrylýança hiç kim ony görmeli däldi.”
Spalding and Magan, 2.

Jeýms we Ellen Waýt 1850-nji ýylky çyzgy Nicholyň maşgalasy tarapyndan taýýarlanylyp çap edilýän döwürde Otis Nicholyň maşgalasy bilen ýaşaýardylar. 1850-nji ýylky çyzgyda “üýtgedilen” ýeke-täk zat, 1843-nji ýylky çyzgyda görkezilen “1843” ýylynyň ýerine “1844” ýylynyň ulanylmagy boldy. “Üýtgedilen” ýeke-täk zat, Hudaýyň Öz elini üstünde saklan şol “ýalňyşlygyň” düzedilmegi boldy. Zenan pygamberiň ylhamy, 1843-nji ýylky çyzgynyň 1850-nji ýylky çyzga “üýtgedilen” hut şol öýünde bardy, we Lewiler 26-daky ýedi wagt 1843-nji ýylky çyzgyda bolşy ýaly, şol çyzgyda-da saklanypdy.

Ikinci tabşyryk bu pygamberlik tapmasynyň ýene bir bölegini öz içine alýar, çünki onda Hudaýyň ýüze çykýan günä üçin jezalandyrmak maksady bilen nesilleri sanýandygy görkezilýär. 1863-nji ýyl Ýedinji Gün Adventistler buthanasynyň dört nesliniň ilkinjisiniň başlangyjy boldy, sebäbi Millerçi hereket şol pursatda tamamlandy.

On tabşyrygyň iki daşy Habakkugyň iki tablisini önünden şekillendirýär, ýöne olar Pentikostyň iki bulgurlanyp hödürülenýän çöregini hem önünden şekillendirýär; mukaddes ýer gullugynda günäni öz içine alan ýeke-täk sadaka hem şolardy. On tabşyrygyň berlişinde Hudaýyň gudratynyň ýüze çykmagy, Pentikostda dökülen bereketde Hudaýyň gudratynyň ýüze çykmagy we Milleritleriň iki çyzgysynyň taryhynda Hudaýyň gudratynyň ýüze çykmagy — bularyň ählisi soňky ýagynda Mukaddes Ruhnyň dökülmeginiň ahyrky ýüze çykmagyny önünden şekillendirýär. Pentikostyň iki bulgurlanyp hödürülenýän çöregi soňky ýagyş döwründe baýdak hökmünde ýokary galdyrylýan yüz kyrk dört müňi aňladýar.

Pentekost tolkun çörekleri günäni aňladýan “hamyrmaýa” bilen taýýarlanylmalady, ýöne hamyrmaýa bişirilmek prosesi arkaly ýok edilýärdi.

Şol aralykda, şeýle köp sanly adam ýygandy welin, olar biri-birini basyp diýen ýaly boldular; ol bolsa ilki bilen şagirtlerine şeýle diýip başlady: Fariseýleriň hamyrmaýasyndan, ýagny ýüzleýlikden, ägä boluň. Luka 12:1.

Tolkunma çörekleri ilkinji hasyl sadakasydy.

Öz ýaşayan ýerleriňizden iki onluk ölçegdäki iki pasyrdama çörek getiriň; olar iň nepis undan bolsun; hamyrmaýa bilen bişirilsin; olar Reb üçin ilkinji miwelerdir. Lewiler 23:17.

Soňky günlerde yüz kyrk dört müň ilkinji miwe sadakasydyr.

Soňra men seretdim, ine, Sion dagynda bir Guzuzyk durdy, Onuň ýanynda bolsa yüz kyrk dört müň adam bardy; olaryň maňlaýlarynda Onuň Atasynyň ady ýazylydy. Men gökden bir ses

eşitdim; ol ses köp suwlaryň sesine we güýçli gürrüldiniň sesine meňzeýärdi. Şeýle hem men liralaryny çalyan lirajaçylaryň sesini eşitdim. Olar tagtyň önünde, dört janly-jandaryň we ýaşulularyň önünde täze aýdym ýaly bir aýdym aýdýardylar; ýöne şol aýdymy ýer ýüzünden halas edilen ýüz kyrk dört müňden başga hiç kim öwrenip bilmedi. Bular aýallar bilen haramlanmadyk adamlardyr, çünki olar päkdirler. Bular Guzujiygy nirä gitse, onuň yzyna düşýänlerdir. Bular adamlaryň arasyndan halas edilip, Hudaýa we Guzuja ilkinji miwe hökmünde bagyş edilenlerdir. Olaryň agzyndan hiç hili hile tapylmady; çünki olar Hudaýyň tagtynyň önünde kemçiliksizdirler. Ylham 14:1–5.

Soňky günlerde hiç wagt ölmeýän, Ylýas arkaly şekillendirilen çokunujylar synpy günäni doly ýeňer; çünki Ähtiň Habarçysy tarapyndan olaryň başyna getirilen päklendiriji ot Lewiniň ogullaryndan hamyrmaýany içgin bişirip çykaryp, ony bütinleý aýyrar.

Ine, Men Öz habarçymy ibererin, ol Meniň önümde ýoly taýýarlar; we siziň gözleýän Rebbiňiz Öz ybadathanasyna duýdansyz geler, ýagny siziň lezzet alýan ähtiň Habarçysy; ine, Ol geler, diýýär Hökmürowan Reb. Emma Onuň geliş gününe kim çydap biler? we Ol peýda bolanda kim dik durup biler? çünki Ol eredişiniň ody ýalydyr, we mata agardyjylaryň sabyny ýalydyr. Ol kümşi eredişi we arassalaýjy ýaly oturar; we Ol Lewiniň ogullaryny arassalar, olary altyn we kümüş ýaly päklär, şeýdip olar Rebbe dogrulyk bilen sadaka hödürlerler. Şonda Ýahudanyň we Iýerusalimiň sadakasy Rebbe gadymy günlerdäki ýaly, öňki ýyllardaky ýaly hoş ýakar. Malaky 3:1–4.

“Köne günlerdäki ýaly” bolan sadaka iki çörekden ybarat Pentikost tolkun sadakasydyr. Ol sadaka hökmünde ýokary göterildi; bu köçelerde öldürilen we soňra Ýekşenbe kanuny krizisiniň başynda nyşan hökmünde göge göterilen iki pygamberi görkezýär.

Harun öz altyn gölesini ýasanda, şol göläniň olary Müsürden çykaryp getiren hudaýlardygyyny ygylan etdi, soňra-da Rebbiňe baýram ygylan etdi.

Ol olary olaryň elinden aldy-da, ony nagyş gurallary bilen işläp, eredilen bir göle öwürdi. Olar: «Eý, Ysraýyl, seni Müsür ýurdunýandan çykaryp getiren hudaýlaryň şulardyr» diýdiler. Harun muny görende, onuň önünde bir gurbanlyk sypasyny gurdy; soňra Harun ygylan edip: «Ertir Reb üçin baýram bolar» diýdi. Çykyş 32:4, 5.

Ysraýylyň demirgazyk patyşalygy Ýahudanyň günorta patyşalygyndan aýrylanda, Ysraýylyň ilkinji patyşasy Ýerobogam bilkastlaýyn iki şäherde galp ybadat ulgamyny girizdi, Harunyň aýdan şol bir sözlerini gaýtalap, öz iki altyn gölesiniň olary Müsürden çykaran hudaýlardygyyny öňe sürdi we Harun ýaly galp baýram belledi.

Ýeroboam öz ýüreginde şeýle diýdi: «Indi patyşalyk Dawudyň öýüne gaýdyp barar. Eger bu halk Rebbiň öýünde, Ýerusalimde gurban bermek üçin ýokary çyksa, onda bu halkyň ýüregi ýene öz hojaýynyna, ýagny Ýahuda patyşasy Rehoboama döner; olar meni öldürerler-de, ýene Ýahuda patyşasy Rehoboamyň ýanyna gaýdyp giderler». Şonuň üçin patyşa geňeş edip, iki sany altyn göle ýasady-da, olara şeýle diýdi: «Ýerusalime ýokary çykmak size aşa köpdür; ine, eý Ysraýyl, seni Müsür ýurdundan çykaran hudaýlaryň şu». Olaryň birini Beýtelde goýdy, beýlekisini bolsa Danda ýerleşdirdi. Bu zat günä boldy; çünki halk olaryň biriniň önünde sežde

etmek için, hatda Dana çenli gidýärdi. Şeýle hem ol belentlikleriň öýüni gurdy we Lewiniň ogullaryndan bolmadyk, halkyň iň pes gatlaklaryndan ruhanylar belledi. Ýeroboam sekizinji aýda, aýyň on başinji gününde, Ýahudadaky baýramça meňzeş bir baýram belläp goýdy; ol gurbanlyk sypasynyň üstünde gurban hödürledi. Ol Beýtelde-de şeýle edip, özi ýasan gölelere gurban berdi; we Beýtelde özi guran belentlikleriň ruhanylaryny ýerleşdirdi. Şeýlelikde, ol Beýtelde özi guran gurbanlyk sypasynyň üstünde, sekizinji aýyň on başinji gününde, ýagny öz ýüreginde oýlap tapan aýynda gurban hödürledi; Ysraýyl ogullary üçin baýram belläp goýdy; gurbanlyk sypasynyň üstüne çykyp, hoşboý ysly tütetgi ýakdy. 1 Patýsalar 12:26–33.

Dan “hökm” diýmekdir we bir ýagdaýy aňladýar; Bethel “Hudaýyň öýi” diýmekdir. Harunyň pitnesinde bolşy ýaly, patýşa Ýeroboamyň pitnesinde-de nyşanlar ahyrsoňy Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda Ýekşenbe kanuny mahalynda amala aşýan ybadathana bilen döwletiň birleşmesini görkezýär.

Ýekşenbe kanuny Adventizmiň ahyrynda ýüze çykýar, we Adventizmiň başlangyjynda hem, 1844-nji ýylyň tomsunda Protestant şahasy hökmünde tanalan hereket kanuny taýdan Respublikan şahasy bilen birleşdi. Şeýlelikde, Harunyň we Ýerobogamyň pitnesi hem 1863-nji ýyly, hem-de tizden geljek Ýekşenbe kanunyny alamatlandyrýar.

Ähtiň habarçysynyň «Lewiniň ogullaryny» arassalap, taýpalaryň başga hiç birini arassalamaýandygynyň sebäbi, Harunyň altyn göläniň gozgalaňy wagtynda Musanyň tarapynda hut lewileriň durandygydyr. Olar wepalylygy üçin şonda ruhanylygy wekilçilik edýän taýpa edildi; bu mertebe bolsa öň her taýpanyň ilkinji doglanlaryndan ybarat bolmak üçin niýetlenipdi. Şonuň üçinem Ýarobgam özüniň galp ruhanylygynyň Lewiniň ogullaryndan bolmazlygyny üpjün etdi-de, tersine, öz ruhanylygyny «Lewiniň ogullaryndan bolmadyk, halkyň iň pes gatlagyndan» etdi.

Lewiniň ogullary — ýekşenbe güni baradaky kanun krizisi döwründe alamat ýa-da tolkunly sadaka hökmünde ot arkaly arassalanýanlardyr. Soňky günlerde ýekşenbe güni baradaky kanun krizisiniň taryhy, 1863-nji ýylyň krizisi bilen nusgalandyryldy; şol wagt täze kesgitlenen protestant şahy kanuny taýdan respublikan şaha birikdirildi. Häzirikçe ýaňy salgylanan parçalary ara alyp öwrenmäge başlamazdan öň, seretmeli ýene bir taryh ugry bar.

Şol çyzyk 1856-njy ýyl bolup durýar, biz oňa indiki makalamyzda ýüzleneris.

Mesihniň mukaddes ýeriniň arassalanmagy üçin Baş Ruhanymyz hökmünde iň mukaddes ýere gelişi, Daniel 8:14-de görkezilişi ýaly; ynsan Oglunyň Daniel 7:13-de beýan edilişi ýaly Gadymy Günleriň ýanyna gelişi; hem-de Malakynyň öňünden aýdşy ýaly, Rebbiň Öz ybadathanasyna gelişi — bularyň hemmesi şol bir wakanyň beýanydyr; we bu waka şeýle hem Mesihniň Matta 25-däki on gyz baradaky timsalynda beýan edilişi ýaly, giýewiň toýa gelişi arkaly şekillendirilýär.” Uly Göreş, 426.